מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין את המטאפורה הכפולה בין מאהב למטבע בשיר
- לזהות את מבנה השיר ואת היחסים בין הדובר לנמענת
- לנתח אמצעים אמנותיים כמו חריזה פנימית, הגזמה ודימוי מעולם הכסף

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנת השיר

1. ב – מטבע
2. א – אישה מנוסה הבודקת מאהבים כמו מטבעות
3. ד – החמישי
4. א – נושכת אותו
5. ב – "מוח"

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – כל פעולה בשיר מתאימה גם לבדיקת מתכת וגם לקשר אהבה.
2. לא נכון – השיר כתוב בלשון בהירה, בלי משקל וחריזה קבועים, מלבד חריזה פנימית בפתיחה.
3. לא נכון – להפך: הנמענת פעילה ושולטת, והדובר סביל ומגיב.
4. לא נכון – בסיום הדובר מתיר לה לבזבז אותו, וזו האירוניה.
5. נכון – הוא אומר "אמנם לא זהב, אבל נתך הגון".

חלק ג' – התאמת ציטוטים למשמעותם

1 – ג (ניגוד בין יופי חיצוני לבדידות פנימית)
2 – א (בדיקת אמינות המתכת ומגע אינטימי כאחד)
3 – ה (הגזמה והומור, רמז לדיוקן המוטבע על מטבע)
4 – ב (הכרה בערך מוגבל תוך גאווה עצמית)
5 – ד (קריאה ארס פואטית לקול השירי)

חלק ד' – השלמת מילים

1. דן פגיס
2. מטבע
3. חלפנית
4. מוח
5. נתך הגון

חלק ה' – סדרו את השתלשלות האירועים בשיר

1. הדובר מתואר כ"זהוב כמעט עזוב"
2. הנמענת אוספת ומשפשפת אותו
3. היא בוחנת, מקישה ומקשיבה לצלצולו
4. היא נושכת אותו כבדיקת אמינות
5. הדובר מתיר לה לבזבז אותו "בלב בוטח"

חלק ו' – כתיבה ומחשבה

1. יש להזכיר שהנמענת מתייחסת לדובר כאל חפץ-מטבע, בודקת, שוקלת ונושכת אותו; הדובר פסיבי ומשתוקק לאישור.
2. תשובה פתוחה; יש לצפות להתייחסות לביקורת על יחסים חפציים ולאירוניה שבסיום, שבו דווקא הוכחת הערך מובילה לבזבוז.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הדובר הוא גם מאהב וגם מטבע
- הוא משתדל להיות חדש, להבריק ולהתגדל עד שהוא "כמעט קיסר"
- אחרי שעמד בבדיקה, הוא דווקא יבוזבז ולא יישמר

טיפים להפעלה:

- מומלץ לקרוא את השיר בקול לפני התרגול ולהצביע על הפעלים שמתארים את פעולות הנמענת
- אפשר לחלק לזוגות את חלק ההתאמה כדי לעודד דיון על משמעות הציטוטים
- בשאלות הפתוחות כדאי להדגיש שהביקורת בשיר היא על דפוס יחסים, לא על אדם ספציפי

דף תרגול: "מאהב חדש" מאת דן פגיס

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

שיר של דן פגיס. בשיר יש גבר שמרגיש כמו מטבע, ואישה שבודקת אותו. בתרגול נלמד על השיר, על הדמויות ועל הדרך שבה הוא כתוב.

📖 מילון קטן:

מטאפורה כפולה	השוואה אחת שמתאימה בו-זמנית לשני דברים שונים
חלפנית	אדם שמחליף כסף ובודק אם מטבעות אמיתיים
נתך	סוג מתכת, לא זהב טהור
חריזה פנימית	חריזה בתוך אותה שורה ולא בסופה
ארס פואטיקה	שיר שמדבר גם על כתיבת שירה עצמה
הגזמה	תיאור מוגזם כדי להדגיש רגש או רעיון
החפצה	התייחסות לאדם כאילו הוא חפץ
אירוניה	ניגוד בין הציפייה לתוצאה בפועל

1 חלק א' – הבנת השיר

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למה הדובר דומה בשיר?

א) שעון ב) מטבע ג) טבעת ד) מכתב

2. מי האישה בשיר?

א) אישה מנוסה הבודקת מאהבים כמו מטבעות ב) ילדה קטנה ג) אם הדובר ד) מורה

3. באיזה בית הדובר מדבר ראשון על עצמו?

א) הראשון ב) השני ג) השלישי ד) החמישי

4. איך הנמענת בודקת את הדובר?

א) נושכת אותו ב) שורפת אותו ג) שוקלת אותו במאזניים ד) שולחת אותו לבדיקה

5. מה שם הספר שבו נדפס השיר?

א) "שבת" ב) "מוח" ג) "גלגול" ד) "כתובת"

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	השיר בנוי כולו על מטאפורה כפולה של מאהב ומטבע.	☐	☐
2	השיר כתוב במשקל וחריזה קבועים לאורך כל הבתים.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
3	הנמענת סבילה והדובר פעיל ושולט ביחסים.	☐	☐
4	בסיום השיר הדובר נשמר בקפידה ולא מבוזבז.	☐	☐
5	בבית החמישי הדובר מודה שהוא אינו זהב טהור אלא מתכת הגונה.	☐	☐

3 חלק ג' – התאמת ציטוטים למשמעותם

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. "זהוב כמעט עזוב"	____	**א.** בדיקת אמינות המתכת ומגע אינטימי כאחד
2. "כחלפנית למודת נסיון, את נושכת אותי"	____	**ב.** הכרה בערך מוגבל תוך גאווה עצמית
3. "אני מתגדל, כמעט קיסר של ממש"	____	**ג.** ניגוד בין יופי חיצוני לבדידות פנימית
4. "אני קשה, עומד בנסיון... אבל נתך הגון"	____	**ד.** קריאה ארס פואטית לקול השירי
5. "צלצולי הזך ביותר"	____	**ה.** הגזמה והומור, רמז לדיוקן המוטבע על מטבע

4 חלק ד' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. השיר "מאהב חדש" נכתב על ידי המשורר _____ .

2. השיר בנוי על מטאפורה כפולה בין מאהב ל _____ .

3. הנמענת מכונה בשיר " _____ למודת נסיון".

4. השיר נכלל בספר בשם _____ .

5. בבית החמישי הדובר מודה שהוא אינו זהב אלא _____ .

5 חלק ה' – סדרו את השתלשלות האירועים בשיר

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	היא נושכת אותו כבדיקת אמינות
☐	היא בוחנת, מקישה ומקשיבה לצלצולו
☐	הדובר מתיר לה לבזבז אותו "בלב בוטח"
☐	הנמענת אוספת ומשפשפת אותו
☐	הדובר מתואר כ"זהוב כמעט עזוב"

6 חלק ו' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו כיצד מתבטאת ההחפצה של הדובר בשיר, תוך התייחסות לפעולות הנמענת.

2. לדעתכם, מה מבקר השיר ביחסים שבהם אדם נמדד לפי 'שוויו'? נמקו את תשובתכם.

כרטיס יציאה

מהי המטאפורה הכפולה המרכזית בשיר?

כיצד משתנה הדובר כדי לרצות את הנמענת?

מהי האירוניה בסיום השיר?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀